

Drets i deures del professorat en l'àmbit de l'organització educativa

Perspectiva dels drets i deures del professorat
des de la Sindicatura de Greuges de la UIB

Magdalena Gianotti

Programa d'ajuts a la docència universitària PADU

Palma, 26 de febrer de 2008

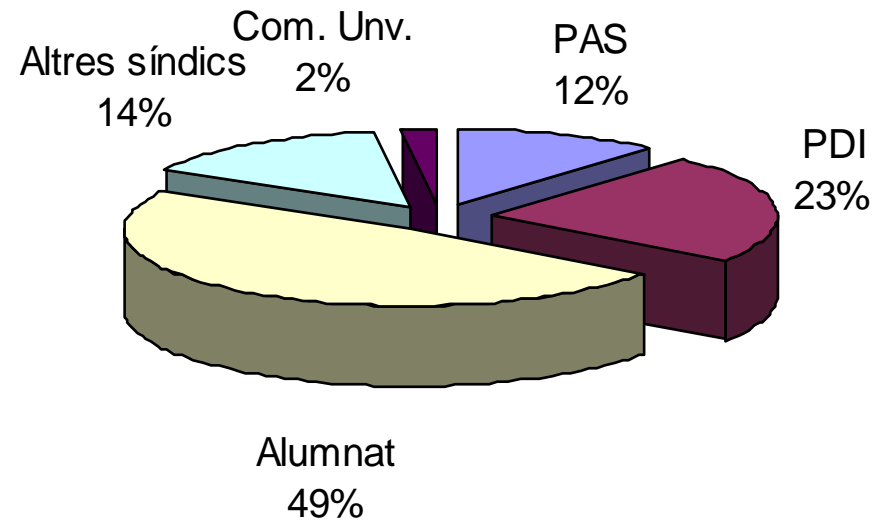

Sindicatura de Greuges

La Sindicatura de Greuges és l'òrgan encarregat de defensar i protegir els drets i els interessos legítims de tots els membres de la comunitat universitària: alumnat, professorat i personal d'administració i serveis.

Casos segons el col·lectiu

Dades corresponents a l'any 2007

Sindicatura de Greuges

TIPUS D'ACTUACIONS

- La **consulta**: actuació més freqüent i àgil, té com a el doble objectiu orientar i informar sobre aspectes relacionats amb la gestió i activitats universitàries, reclamacions i problemes derivats.
- Les **intervencions**: actuacions que es resolen mitjançant gestions amb les persones o els òrgans competents de la Universitat, amb l'objectiu de donar una solució ràpida al problema plantejat.
- La **mediació**: es realitza quan es demana expressament l'actuació de la Síndica com a mediatadora, per tal de trobar una fórmula que permeti la solució d'un conflicte entre parts, relacionat amb la vida universitària.

TIPUS D'ACTUACIONS

- Les **queixes**: comporten la obertura d'un **expedient** i culminen amb **suggeriments** i **recomanacions** a les autoritats acadèmiques corresponents.
- El **registre de fets**: la persona interessada assabenta la Síndica d'una informació o uns fets, amb la intenció de deixar-ne constància, sense que se'n derivi, en principi, cap actuació.
- Les **actuacions d'ofici**: es realitzen per iniciativa pròpia de la Síndica en front a problemes o actuacions que es donen de forma reiterada a la institució universitària o a altres institucions d'àmbit estatal o autonòmic i que suposin un greuge o indefensió pels membres de la comunitat universitària.

No hi ha drets sense deures

Drets i deures s'integren correlativament.

Tendència a pensar molt en els drets i molt poc en els deures.

Estam disposat a recordar els nostres drets, a exigir constantment més per a nosaltres donant per suposat que les altres persones han d'estar sol·lícites a les nostres reclamacions.

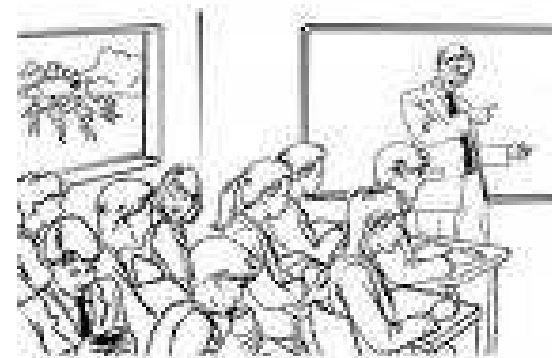
El dret de tots exigeix el deure individual

Quan parlem de deures ho hem de fer des de la perspectiva de què cadascun de nosaltres és responsable del que els passa als demés.

El compliment del deure de cadascun és exigència del dret de tots.

La legislació

Estatuts de la UIB. Article 119

Obligacions del professorat

El professorat té les obligacions de permanència a la Universitat, de dedicació a activitats docents, de recerca i de tutoria que estableixi la legislació vigent, d'acord amb el seu règim de dedicació. Així mateix, el professorat, adequadament assistit pel personal d'administració i serveis, ha de respondre de la gestió i administració del seu departament o centre i qualsevol altra que legalment li pugui ser encomanada en l'àmbit universitari.

LLEI ORGÀNICA 4/2007, de 12 d'abril, per la qual es modifica la Llei Orgànica 6/2001, de 21 de desembre, d'Universitats.

*Disposició addicional sexta. Estatut del personal docent o investigador
Pendent elaboració/aprovació*

Estatut bàsic de l'empleat públic (Llei 7/2007, BOE núm. 89 de 13 abril 2007).

***Estatut bàsic de l'empleat públic (Llei 7/2007,
BOE núm. 89 de 13 abril 2007).***

***Títol III. Drets i deures. Codi de conducta dels
empleats públics.***

Capítol I. Drets dels empleats públics.

Capítol II. Dret a la carrera professional i a la promoció
interna. L'avaluació de l'activitat.

Capítol III. Drets retributius

Capítol IV. Dret a la negociació col·lectiva, representació i
participació institucional. Dret de reunió.

Capítol V. Dret a la jornada de feina, permisos i
vacances.

Capítol VI. Deures dels empleats públics. Codi de
conducta.

Drets i Deures del professor universitari

Si féssim un llistat dels deures inherents a les funcions que el professorat ha d'assumir seria bastant extens (vegeu p.e. el reglament acadèmic).

No obstant això, els drets no solen figurar explícits a cap banda.

DRETS I DEURES

Deures del professor universitari

Àmbits d'aplicació:

- Obligacions en el seu comportament cap a la resta de membres de la comunitat universitària
- Obligacions en el compliment de les seves funcions
- Obligacions d'actitud respecte a l'exercici de drets fonamentals i llibertats públiques

Deures del professor universitari

- ◆ Compliment de les tasques docents i investigadores
- ◆ Integració a tribunals i comissions en proves oficials
- ◆ Prohibició de matriculació en el centre on imparteix la seva docència
- ◆ Assumir les responsabilitats pròpies del càrrec que s'ocupi
- ◆ Complir les obligacions derivades de les bases de la convocatòria d'accés
- ◆ Acatar les decisions dels òrgans de govern
- ◆ Complir els Estatuts i les disposicions que els desenvolupin
- ◆ Actuació imparcial i desinteressada en la valoració dels coneixements dels alumnes i dels mèrits i aptituds dels aspirants a places de professorat
- ◆ Abstenció de comportaments tipificats com a infraccions disciplinàries.

Drets del professor universitari

Drets acadèmics

Drets econòmics

Drets col·lectius

- ◆ Llibertat de càtedra
- ◆ A la carrera docent
- ◆ A la inamovibilitat
- ◆ A optar per el règim de dedicació docent
- ◆ A l'adscripció al departament que gestioni la seva àrea de coneixement
- ◆ A dirigir tesis doctorals i treballs de recerca, sempre que siguin doctors
- ◆ A gaudir de llicències acadèmiques
- ◆ A la valoració objectiva de la seva tasca docent i investigadora
- ◆ A accedir a càrrecs acadèmics i participar en els òrgans de govern

Drets del professor universitari

Altres drets

- ◆ A dirigir iniciatives, aspiracions, opinions, i queixes als òrgans de govern de la Universitat
- ◆ A recórrer contra els acords i resolucions del òrgans de govern
- ◆ Al reconeixement dels serveis prestats a la Universitat o a les restants administracions
- ◆ A l'accés al registre central de personal per a la consulta i examen del seu expedient personal, i a la documentació obrant que li pertoca
- ◆ A conèixer l'estat de tramitació de tot expedient en el qual ostenti la condició d'interessat
- ◆ A disposar de permisos per causa justificada

La llibertat de càtedra

Llibertat d'elecció del plantejament teòric, de la metodologia i dels continguts de l'assignatura.

No s'ha de contemplar com un dret absolut i il·limitat que impediria qualsevol límit o condicionant que per a l'activitat del professor derivi de la organització de l'ensenyament.

Font de conflictes

- a. Assignació de docència***
- b. Continguts de les assignatures***
- c. Avaluació del rendiment dels alumnes***

Assignació de docència

No existeix una normativa general que reguli el procés d'elecció de la docència.

Font de conflicte important.

Quan no hi ha acord entre el professorat, el criteri selectiu que es fa servir per a l'assignació d'assignatures i distribució de la docència és en primer lloc la **categoria** i en segon lloc **l'antiguitat** en el cos docent.

Aquest criteri coincideix amb l'adoptat a diverses sentències judicials relacionades amb conflictes sobre aquest tema.

Assignació de docència

Recomanació: Aplicació d'un criteri limitador del canvi, com podria ser, per exemple, un temps mínim d'impartició de l'assignatura.

Per tant, les possibles aspiracions o preferències dels professors no es veuen tan sols limitades per les exigències organitzatives.

Continguts i metodologia

S'admet la llegitimitat de la imposició des dels departaments d'unes **directrius comunes** sobre els programes, dins les quals s'han de moure els programes concrets elaborats per als distints professors.

Una situació que es repeteix de forma sistemàtica: s'han de complir una sèrie de deures...

S'han detectat defectes relacionats amb la publicitat dels programes d'assignatures: els programes d'algunes assignatures no estan a l'abast de l'alumnat en el moment de formalitzar la matrícula.

Continguts i metodologia

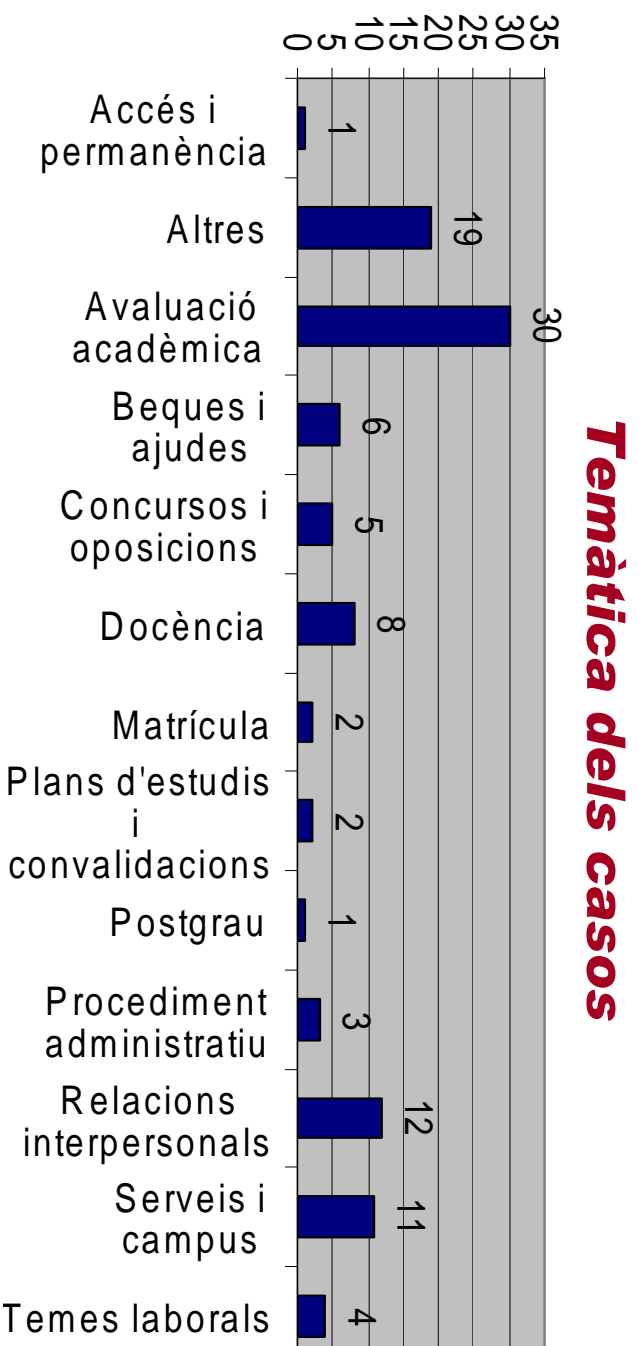

En alguns casos, el programa publicitat no pertany a l'any acadèmic en curs sinó que es correspon amb els d'anys precedents, amb la consegüent divergència de continguts.

La normativa vigent en aquest aspecte està ben explicitada al Reglament acadèmic de la UIB.

Avaluació del rendiment dels alumnes

Tema "estrella" a la Sindicatura

Dades corresponents a l'any 2007

Avaluació del rendiment dels alumnes

Dret de l'alumne associat a deure del professor.

Reglamentat a la UIB (reglament acadèmic).

S'ha comprovat que en alguns casos els criteris d'avaluació no s'han publicat, o bé no s'han explicitat de forma clara i suficientment objectivable, la qual cosa ha donat lloc a situacions de conflicte derivades de l'ambigüitat en la seva aplicació.

Avaluació del rendiment dels alumnes

L'avaluació és un procés que s'ha d'objectivar al màxim possible, per la qual cosa els criteris establerts han de ser transparents i fàcilment aplicables, amb l'objectiu d'eliminar elements d'ambigüitat que puguin ser motiu de controvèrsia i evitar, per tant, que puguin ser objecte de distintes interpretacions.

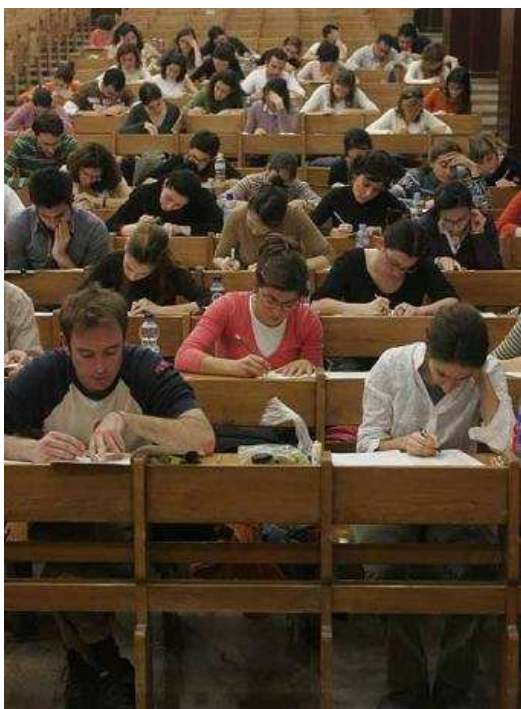

Posar cura en:

- ◆ La revisió dels exàmens
- ◆ La publicació de les qualificacions

És un deure o li faig un favor...

Ajornament en la data d'avaluació
degut a condicions/situacions
especials.

Si es fa més d'un examen es pot caure
en greuges comparatius.

En casos "especials", no contemplats
al reglament d'ordenació acadèmica,
alumne i professor podrien arribar a un
acord.

Drets lingüístics

- Tema molt conflictiu. Tant el professorat com l'alumnat tenen dret a expressar-se en la llengua de la seva elecció, és a dir en català o en castellà.
- L'article 5 dels Estatuts de la UIB estableix que "la llengua catalana, pròpia de la Universitat de les Illes Balears, té, juntament amb la castellana, caràcter de llengua oficial, i tots els membres de la Universitat tenen el dret d'utilitzar-la. La Universitat normalitzarà l'ús del català en l'àmbit de les seves competències".

- La promoció de la mobilitat i el desenvolupament d'estudis interuniversitaris condueixen a un increment d'alumnes a la nostra universitat que són castellanoparlants i que tenen dificultat per entendre la llengua catalana. Aquest tema és molt delicat i s'han de cercar solucions i no enfrontaments.
- És necessari potenciar **Protocols d'acollida lingüística** en què, a part d'una informació sobre el que suposa que hi hagi dues llengües oficials, s'informa l'estudiant de l'existència de classes de català gratuïtes.

Benvinguts
Bienvenus Boa Vinda
Bienvenidos 歡迎
Benvenuto 歡迎
Willkommen Welkom
Welcome υποδοχή
Добро пожаловать

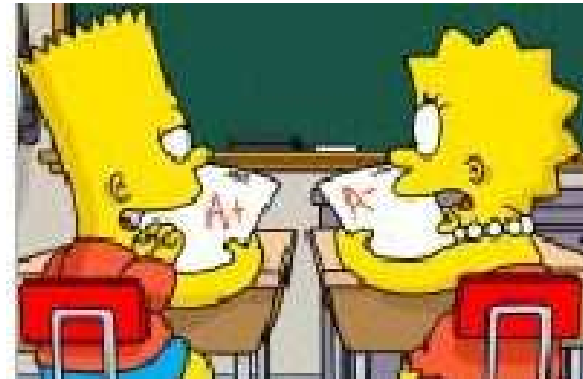

Una consulta molt freqüent del PDI...

Els alumnes poden demanar una versió en castellà dels exàmens?

Està obligat el professor a traduir l'examen?

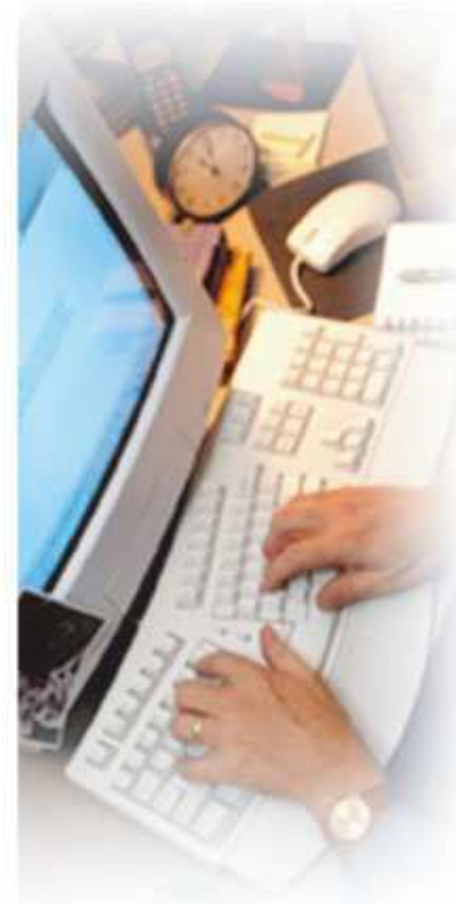

des de la legalitat...

- ***Article 44 de la Llei 3/2003, de règim jurídic de l'administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears. BOIB núm. 44.***

“L'Administració ha de lliurar a les persones interessades que ho sol·licitin en cada cas, en la llengua oficial demanada, un testimoni atgè traduït de les actuacions de la documentació que els afecta. La sol·licitud de traducció no pot comportar cap perjudici o despesa a la persona sol·licitant, ni retards en el procediment ni la suspensió de la tramitació o dels terminis establerts”

Si considerem que un examen és un acte administratiu, s'hauria de lliurar còpia en castellà.

Dret a la Propietat intel·lectual

Utilització de material didàctic elaborat per un professor per part d'un altre, sense el seu consentiment.

P.e.: material implementat a Campus Extens

Un cas curiós: utilitzar els alumnes com a intermediaris, a través dels apunts.

Dret a la participació

- Un PDI que de forma sistemàtica no és convocat a reunions de la seva àrea de coneixement.
- S'ha de revisar el caràcter de convocatòria de la reunió.

Impediment de participar en les activitats o decisions que poden afectar a la seva tasca professional.

Problemes de “mobbing”.

Reclamar drets

- **Condicions lloc de treball**

Edificis amb climatització centralitzada, amb una temperatura ambiental molt baixa i problemes de salut derivats.

Es reclama el dret legítim a poder treballar en unes condicions dignes que no produeixin problemes de salut.

Normes de convivència

Què puc fer en front a la manca de respecte d'un alumn@?

Quins drets tinc com a professor@?

Però també....

Aquest professor@ te una actitud de menyspreu i manca de respecte cap els alumnes...

La convivència demana llibertat, però també responsabilitat

Article 46 de la LLEI ORGÀNICA 6/2001, de 21 de desembre, d'universitats. («BOE» 307, de 24-12-2001) i LLEI ORGÀNICA 4/2007, de 12 d'abril, per la qual es modifica la anterior.

- ◆ drets i deures dels estudiants
- ◆ estatut de l'estudiant (prevista la elaboració).

Règim disciplinari per l'alumnat universitari: reglament de disciplina acadèmica a l'ensenyament superior (BOE 12 octubre de 1954).

La convivència demana llibertat, però també responsabilitat

*Estatuts de la UIB
Article 154. Règim
disciplinari de la comunitat
universitària*

*Correspondrà al Rector,
d'acord amb la legislació
vigent, l'adopció de les
decisions i resolucions relatives
al règim disciplinari de
professors, estudiants i
personal d'administració i
serveis.*

*Estatut bàsic de l'empleat públic (Llei
7/2007, BOE núm. 89 de 13 abril
2007).*

Títol VII. Règim disciplinari

- Responsabilitat disciplinària
- Exercici de la potestat disciplinària
- Faltes disciplinàries
- Sancions
- Prescripció de les faltes i sancions
- Procediment disciplinari i mesures provisionals

Codi ètic

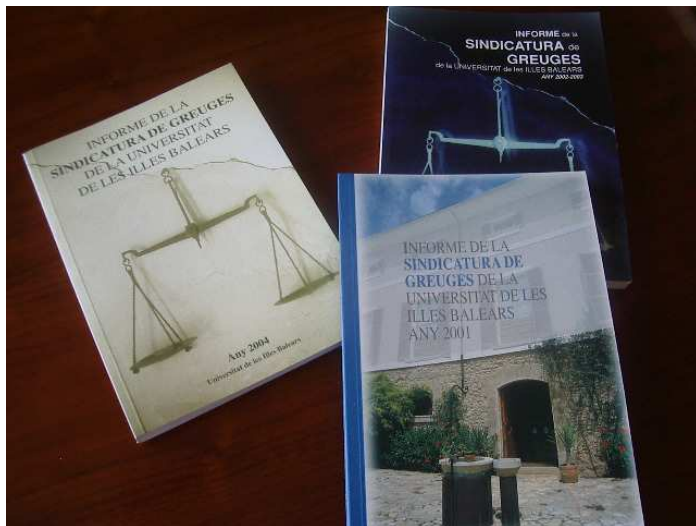

Un compromís públic, una promesa de bona conducta, que els membres de la institució s'obliguen a respectar.

Necessitam punts de referència, tant pel que fa al desenvolupament normatiu com per a les conductes individuals.

Necessitam garantir un comportament ètic i responsable en el desenvolupament de la nostra activitat més enllà de l'obligat compliment de la llei.

Un document que ens pugui servir com a una guia de **valors** i **principis** per a tots nosaltres.

Moltes gràcies per la vostra atenció !

